

Η ΡΙΖΑ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ - L'ORIGINE DU MAL

Σκηνοθεσία: Σεμπαστιάν Μαρνιέ

Σενάριο : Σεμπαστιάν Μαρνιέ, Φανί Μπουρντινό.

Ηθοποιοί: Λορ Καλαμί, Ντομινίκ Μπλαν, Ζακ Γουεμπέρ, Ντοριά Τιλιέ, Σουζάν Κλεμάν.

Φωτογραφία: Ρορέν Καρκανάντ.

Μουσική: Φιλίπ Μπρο, Πιερ Ναπουάν.

Χώρα: Γαλλία, Καναδάς (Εγχρωμη)

Διάρκεια: 125'

Πρώτη προβολή: 7.00 μ.μ.

Δεύτερη προβολή: 9.30 μ.μ.

Διακρίσεις:

Frameline San Francisco International LGBTQ Film Festival 2023, Βραβείο Κοινού.

Venice Film Festival 2022, 2 Υποψηφιότητες, Βραβείου Κοινού και Queer Lion.

Namur International Festival of French-Speaking Film 2022, Υποψηφιότητα Καλύτερης ταινίας.

Μια γυναίκα ξαναβρίσκει μετά από χρόνια τον ζάμπλουτο πατέρα της και τη νέα του, προικοθηρική βασικά, οικογένεια. Εκείνος την αγκαλιάζει ιδιαιτελώς, κι αυτή όμως κρύβει ένα μεγάλο μυστικό. Απολαυστικό, ιδιότροπο δράμα με άφθονα στοιχεία μαύρης σάτιρας, που αναγεννά ελπίδες για το νεότερο γαλλικό σινεμά του δημιουργού.

Να μην φοβηθεί κανείς με την αναφορά στο σινεμά του δημιουργού. Ο 45χρονος Σεμπαστιάν Μαρνιέ έχει τόσο στιλ όσο διάθεση για campy σχολιασμό, τόση συμπόρευση με την κυρίαρχη ιδεολογία όσο διάθεση να της επιτεθεί. Ενδιαφέρεται να σχεδιάσει σινεμά υπογραφής (και έχει σημείο αναφοράς, τον Σαμπρόλ, ευτυχώς όπου κι αν είναι), αλλά δεν ξεχνά να διακοσμή και διαρκώς την ιστορία και την αφήγησή του με όσα ακριβώς χρειάζεται για να παρακολουθείς όλο περιέργεια το πρώτο επίπεδο της ιστορίας. Αuteur με έγνοια για το κοινό του; Η πιο καλή συνταγή. Και δεν έχουμε πολλούς ανάλογους.

Η ταινία αποκαλύπτει την γοητεία της σε διπλό ταμπλώ: Το ένα είναι λοιπόν αυτό της σκηνοθετικής μαεστρίας, που υπερβαίνει κατά πολύ την κοινή επιδεξιότητα. Από το αρχικό α λα «Carrie» πλάνο και τις split και multi screen πινελιές, έως μια ορισμικά σκηνοθετική διάταξη στο σύνολο της ταινίας, από την πρώτη στιγμή αισθάνεσαι σε καλά χέρια. Ο Μαρνιέ ξέρει ακριβώς πώς να φωτογραφήσει, πώς να καθάρει, με τι φακό να αποτυπώσει, τι μουσική (και τότε) να προσθέσει. Έχει προσχεδιάσει πώς να περιηγηθεί, πώς να «σοκάρει», πώς να τα πει όλα με μια μονοπλανική επιλογή (δείτε τη σκηνή του ποδόλουτρου), πώς να μετουσιώσει μια σεναριακή ιδέα σε σκηνοθετικό εφελήριο πολλαπλών σημάνσεων (εδώ δεν μπορούμε να αποκαλύψουμε).

Η εκμετάλλευση του σκηνικού, ενός μπαροκκό (sic)

συνονθυλεύματος ανάμεσα Λόουζι, Σαμπρόλ και μεσημεριανής σαπουνόπερας, φέρει κεντρικό ρόλο σχολιασμού αλλά και camp σκώμματος. Ταριχευμένα ζώα, αμφίεσεις-όνειρο (η Ντομινίκ Μπλαν μεγαλουργεί), βιντεοκασέτες, οργανισμός αντικειμένων, συνωνούνται οργανωμένα και νοσηματικά έμφορτα σε ένα ιδεώδες σινεμασκόπ που παρέχει τον απαραίτητο χώρο για να σκανάρεις και αυτό που θες και αυτό που χρειάζεται ο Μαρνιέ να προσέξεις. Ικανοποιούνται όλα. Και ιδίως ο απαιτητικός θεατής.

Η ερώτηση-παγίδα, και το δεύτερο ταμπλώ που σαρώνει η σκηνοθεσία, είναι περί της ρίζας του κακού. Μια κριτική προορισμένη να διαβαστεί πριν την θέαση της ταινίας δεν μπορεί να ενδώσει όμως στον πειρασμό. Άλλωστε το ακόμα πιο ενδιαφέρον εδώ δεν είναι η ρίζα καθαυτή (η σχετικά πιο εύκολη ερώτηση, σχεδόν σε προκαλεί να την απαντήσεις αφοριστικά), αλλά η αεροστεγώς αινιγματική στάση του Μαρνιέ και της Φανί Μπουρντινόν που υπογράφουν το ευφυώς διαλεκτικό σενάριο. Μια στάση που σίγουρα έχει κάτι να πει πάνω στην πατριαρχία, έτσι όπως είναι δομημένη η ιστορία γύρω από έναν άνδρα (ρίζα του κακού;), και σίγουρα έχει να σκανδαλίσει περί της παθητικά επιθετικής μητριαρχίας όλων των υπόλοιπων, αποκλειστικά γυναικείων, χαρακτήρων (άνθος του κακού; νάτος πάλι ο Σαμπρόλ).

Όταν το κάνεις τόσο καλά όσο οι δημιουργοί εδώ, όταν το ζαβολιάρικο πνεύμα και η σαρδόνια υπονόμηση χοροστατούν, τότε ίσως οι κακοί είναι και θύματα, οι καλοί ίσως και ανάξιοι θύτες. Η ταινία τότε ανακύπτει σαν ένα τεστ Rorschach, ένα επαμφοτερίζον σενάριο των λέξεων και λόγων που καθρεφτίζουν τον θεατή τους. Το μπαλάκι της ενοχής αλλάζει χέρια συνεχώς, ανήκει σε όλα τους όμως, η συμπάθεια του θεατή πάει περίπατο (και τον κάνει διορατικότερο), οι χαρακτήρες ζητούν μια κατανόηση που ουδέποτε δικαιώνουν - αλλά τους αναλογεί. Μέσα από πράξεις και παραλείψεις, μυστικά και α(λ)ήθειες, παραδοχές και αποσιωπήσεις, το πλέγμα ενός κόσμου γεμάτου φοβισμένους και θυμωμένους ανθρώπους προκύπτει τρισδιάστατα εμπρός σου.

Στο τέλος, μετά από δύο φόνους «ανθολογίας» για την κριτική ανάλυση, ο Μαρνιέ κλείνει υποδειγματικά την ταξική/φυλετική/πολιτική παραβολή του, ισορροπώντας σατιρικά το μοραλιστικό happy end με την διάψευσή του. Κι ο θεατής έχει κάτι να συζητήσει εξαντλητικά και ο ελεύθερος άνθρωπος κάτι να διασκεδάσει ηδονικά δίχως ιδεολογικούς σπασμούς και κυρίαρχα πρέπει.

ΗΛΙΑΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

Η γαλλική μπουρζουαζία ακτινογραφείται με τη σαρκαστική ματιά του Κλοντ Σαμπρόλ, σε ένα βιτριολικά αμοραλιστικό θρίλερ με απανωτές, αν και όχι όλες τους απολύτως πειστικές, ανατροπές.

Ο Σεμπαστιάν Μαρνιέ μάς είχε συστηθεί με το εύστοχο “Τελευταίο Μάθημα” (2018), αλληγορικό δράμα με έντονα στοιχεία θρίλερ. Στη “Ρίζα του Κακού” αποδεικνύεται εξαιρετικός μαθητής του **Κλοντ Σαμπρόλ** (“**Ο Ωραίος Σέργιος**”, “**Ο Χασάπης**”, “**Η Τελετή**”), του οποίου η πολύτιμη κληρονομιά στο σύγχρονο σινεμά αφορά κυρίως τον βαθύ σαρκασμό με τον οποίο, κάτω από ένα κομψό χιτσκοκικό περιτύλιγμα, ο εμβληματικός σκηνοθέτης της νουβέλ βαγκ ανέτεμνε στις περισσότερες ταινίες του τη διαβρωμένη ηθική γαλλική μπουρζουαζία.

Όλα εδώ ξεκινούν λοιπόν όταν η **Στεφάν**, μια εργάτρια με οικονομικά προβλήματα, αποφασίζει να συναντήσει μετά από πάμπολλα χρόνια τον πατέρα της, τον πλούσιο επιχειρηματία **Σερζ Ντιμοντέ**. Μια γνωριμία η οποία ξεκινάει αμήχανα θα εξελιχθεί όμως σε μια ιδιαίτερη σχέση, καθώς εκείνος θα την πάρει μαζί του στην πολυτελή παραθαλάσσια βίλα του, συστήνοντάς τη στην **καινούργια, παράξενη οικογένειά του: την ιδιόρρυθμη σύζυγό του, τη φιλόδοξη κόρη του, την εγγονή του –μια επαναστατημένη έφηβη– και μια απειλητική υπηρέτρια**. Ο καθένας απ’ αυτούς έχει τη δική του ατζέντα, η οποία θα αποκαλυφθεί μέσα από ένα επικίνδυνο παιχνίδι παραπλάνησης, στο οποίο οι Σερζ και Στεφάν, η οποία αποκρύπτει το αληθινό επάγγελμά της, είναι άβουλα πιόνια ή επιδέξιοι παίχτες;

Ο Μαρνιέ, ο οποίος συνυπογράφει το σενάριο με τη Φανί Μπουρντινόν (“Όταν Τελειώσει ο Έρωτας”, “Μάντεψε Ποιος Ήρθε για τα Γενέθλιά σου”), αποκαλύπτει βασανιστικά αργά τα χαρτιά του, κρατώντας για τον κάθε χαρακτήρα μυστικά τα οποία, αποκαλυπτόμενα το ένα μετά το άλλο, αλλάζουν διαρκώς τις εύθραυστες ισορροπίες. Στην πραγματικότητα παραπλανητικές συνθήκες ανακωχής **σ’ έναν κόσμο ανταγωνισμού, ματαιοδοξίας και πλήρους διαφθοράς, στον οποίο οι ρόλοι θύτη και θύματος εναλλάσσονται διαρκώς**. Το ίδιο και οι διαθέσεις της ταινίας –από το σατιρικό δράμα στο ψυχολογικό θρίλερ και πάλι πίσω–, η σπιρτάδα της οποίας ξεπερνά τις όποιες σεναριακές ευκολίες. Κι αν η ματιά του Σαμπρόλ ήταν ταξικά πιο εστιασμένη, η αφηγηματική βιρτουοζιτέ του Μαρνιέ **διατηρεί ζωντανή την αγωνία μέχρι και το τελευταίο κυριολεκτικά πλάνο**.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΗΤΣΗΣ

SÉBASTIEN MARNIER

Σεναριογράφος και Σκηνοθέτης, γεννήθηκε το 1977 στο Les Lilas, Γαλλία. **Φιλμογραφία:** Les enfants sont rois (TV Series pre-production), L’Origine du Mal (Music video, 2022), Η Ρίζα του Κακού, 2022, Το τελευταίο μάθημα 2018, Irreprochable 2016, Le beau Jacques 2003 short, Le grand avoir 2002 short.